

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمر الکرما
علیه السلام

www.ghaemiyeh.com
www.ghaemiyeh.org
www.ghaemiyeh.net
www.ghaemiyeh.ir

کتابخانه
مکتب
مطالعات
اسلامی

قرآن و ائمه
ع
کرام

امام علی
بن ابی طالب

ع

بیتنا

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قرآن و آیه ای که تنها امام علی بدان عمل کرد

نویسنده:

سید مهدی طباطبایی

ناشر چاپی:

خیرین مسجدساز

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۶	قرآن و آیه ای که تنها امام علی بدان عمل کرد
۶	مشخصات کتاب
۶	مقدمه
۷	آیه ای از قرآن، که جز امام علی علیه السلام کسی بدان عمل نکرد
۱۰	مجلس اول
۱۱	مجلس دوم
۱۲	مجلس سوم
۱۴	مجلس چهارم
۱۵	مجلس پنجم
۱۶	مجلس ششم
۱۷	مجلس هفتم
۱۸	مجلس هشتم
۱۹	مجلس نهم
۲۰	مجلس دهم
۳۸	شعر مسجد
۳۹	خبریه امیر مؤمنان علیه السلام عمران مناطق محروم
۴۰	درباره مرکز

قرآن و آیه ای که تنها امام علی بدان عمل کرد

مؤلف: سید مهدی طباطبائی

ناشر: خیرین مسجدساز

مقدمه

بسمه تعالی

الْمَالُ وَالْبُنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ أَمْلًا» مال و فرزند، زینت زندگی دنیاست؛ و باقیات صالحات | ارزش های پایدار و شایسته | ثوابش نزد پروردگارت بهتر و امیدبخش تر است (سوره کهف آیه 46)

از توفیقاتی که خداوند به بندگان مخلص و با ایمان و قیامت باور می دهد، این است که بعد از رفتن از این دنیا، مردم، آنان را یاد کنند و برایشان دعا و طلب مغفرت نمایند.

مؤمنانی که توفیق پیدا می کنند یک مسجد، آن هم در یک منطقه محروم بسازند تا این مسجد مورد استفاده مردم برای امور مختلف عبادی، اجتماعی، تحصیلی... قرار می گیرد مردم دعاگوی بانی یا بنیانش می باشند و در حالی که او به سفر آخرت رفته، دعای مردم با اخلاص که پا در این مسجد می گذارند، درجات وی را بالا و بالاتر می برد.

بنابراین از بهترین باقیات الصالحات که تاریخ مصرفش هرگز تمام نمی شود. کمک به ساخت یک مسجد است بویژه در مناطق محروم که نیاز هست و موجود نمی باشد.

خادم مسجد سازان - سید مهدی طباطبائی

آیه ای از قرآن، که جز امام علی علیه السلام کسی بدان عمل نکرد

بسم الله الرحمن الرحيم

امام علی علیه السلام فرمود:

«در کتاب خدا آیه ای هست که هیچ کس [جز من] به آن عمل نکرد و پس از من هم کسی به آن عمل نخواهد کرد.» این آیه نجواست [که در سوره مجادله آیه شماره 12 و بعد از آن آیه 13 می باشد]:

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَاجَيْتُمُ الرَّسُولَ فَقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوَاكُمْ صَدَقَةٌ ذَٰلِكَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَأَطْهَرُ فَإِن لَّمْ تَجِدُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ»

ای کسانی که ایمان آورده اید! هنگامی که می خواهید با رسول خدا نجوا کنید (و سخنان در گوشی بگویید)، قبل از آن صدقه ای (در راه خدا) بدهید؛ این برای شما بهتر و پاکیزه تر است و اگر توانایی نداشته باشید، خداوند غفور و رحیم است!»

ص: 1

امام علیه السلام در ادامه فرمود:

من یک دینار داشتم. آن را به ده درهم تبدیل کردم و با پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم نجوا کردم و هر گاه که با پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم نجوا می کردم، پیش از نجوا، یک درهم صدقه می دادم.

سپس آیه منسوخ شد و کسی به آن عمل نکرد و آنگاه [این آیه] نازل شد:

«أَشْفَقْتُمْ أَنْ تُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوَاكُمْ صَدَقَاتٍ فَإِذْ لَمْ تُفْعَلُوا وَ تَابَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَ آتُوا الزَّكَاةَ وَ أَطِيعُوا اللَّهَ وَ رَسُولَهُ وَ اللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ»

«سوره مجادله آیه 13»

«آیا ترسیدید فقیر شوید که از دادن صدقات قبل از نجوا خودداری کردید؟! اکنون که این کار را نکردید و خداوند توبه شما را پذیرفت، نماز را برپا دارید و زکات را ادا کنید و خدا و پیامبرش را اطاعت نمایید و (بدانید) خداوند از آنچه انجام می دهید با خبر است! این بود روایت نقل شده از امیرالمؤمنین علیه

السلام

ص: 2

اما شأن نزول این آیات بنابر نقل مفسران معروف، از این قرار است:

جمعی از اغنیاء (پولدارها)، خدمت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می آمدند و با حضرت نجوا می کردند، (این کار، علاوه بر این که وقت گرانب های پیغمبر خدا را می گرفت، مایه نگرانی مستضعفین و موجب امتیازی برای اغنیاء بود)

در اینجا خداوند نخستین آیات فوق را نازل کرد و به آنها دستور داد: قبل از نجوا کردن با پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم، صدقه ای به مستمندان بپردازید. اغنیاء وقتی دیدند که بایستی پولی بدهند (برای صدقه) از نجوا (گفتگوی با پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم) خود داری کردند. و تنها کسی که به آن عمل نمود حضرت علی علیه السلام بود.

سپس آیه دوم نازل شد (و آنها را ملامت کرد و حکم آیه اول را نسخ نمود) و اجازه نجوا به همگان داده شد (ولی نجوا در مورد کار خیر و اطاعت پروردگار⁽¹⁾)

این بود شرح مختصری از شأن نزول این دو آیه.

ص: 3

1- تفسیر نمونه ج 23 ص 458 به نقل از مجمع البیان ج 9 ص 252 و بسیاری از تفاسیر دیگر ذیل آیه 12 و 13 سوره مجادله 3

اما در این ده بار ملاقات امام علی علیه السلام با پیامبر خدا چه سؤالاتی مطرح شده و جواب آنها چه بوده است؟ موضوعی است که در این نوشتار به آن می پردازیم.

مجلس اول

امام الله عرض کرد: مَا الْوَفَاءُ؟ «وفا» چیست؟

پیامبر اکرم فرمود: التوحيد وشهادة به لا اله الا الله. امام علی در وصیت به پسر خود امام حسن الله می فرماید:

إِعْلَمْ يَا بُنَيَّ أَنَّهُ لَوْ كَانَ لِرَبِّكَ شَرِيكَ لَأَتَيْتَكَ رُسُلُهُ، وَلَرَأَيْتَ آثَارَ مُلْكِهِ وَسُلْطَانِهِ، وَلَعَرَفْتَ أَعْمَالَهُ وَصِفَاتِهِ، وَلَكِنَّهُ إِلَهٌ وَاحِدٌ كَمَا وَصَفَ نَفْسَهُ، لَا يُضَادُّهُ فِي مُلْكِهِ أَحَدٌ. بدان پسرم! اگر برای پروردگارت شریک می بود، فرستادگان او هم به سوی تو آمدند و آثار او را در مُلک و سلطنتش می دیدی، و افعال و صفاتش را می شناختی؛ اما او خدای یکتاست - چنان که خود، خویش را چنین توصیف کرده

ص: 4

است - و در حاکمیت، هیچ رقیبی ندارد.

امام علی اله در یک جمله کوتاه فرمود: مَنْ عَرَفَ نَفْسَهُ عَرَفَ رَبَّهُ.

هر کس خود را بشناسد، پروردگارش را می شناسد.

مجلس دوم

امام الله: و مَا الْفَسَادُ؟ "فساد چیست؟"

پیامبر: الكفر والشرك بالله عزَّوَجَلَّ «کفر و شرک به خداوند» امام علی فرمود: «عِنْدَ فَسَادِ الْعَالَمِيَّةِ تَقْسُدُ السَّرِيرَةُ(1)»

به هنگام فساد، ظاهر باطن نیز فاسد می شود

»

و باز فرمود: «صَلَاحُ الظَّوَاهِرِ عِنْدَ صِحِّهِ الصَّمَائِرِ(2)»

«سلامت بیرون انسان ها نشان از سلامت درون آنها دارد»

امام علی: در آخرین وصیت های خود به فرزندان فرمود:

ص: 5

1- غرر الحکم ح 6227

2- غرر الحکم ح 5808

لَا تُشْرِكُوا بِاللَّهِ شَيْئًا، وَ مُحَمَّدٌ فَلَا تُصَيِّعُوا سُنَّتَهُ.

سفارش من به شما این است که چیزی را شریک خدا قرار ندهید و سنت محمد را تباه نسازید.

مجلس سوم

امام علیه السلام: وما الحَقِّ؟ «حق چیست»؟

پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم: الاسلام، والقرآن، والولاية اذا انتهت اليك.

اسلام، قرآن و ولایت، زمانی که به دست تو برسد.

امام علی علیه السلام فرمود: شنیدم پیامبر خدا میفرماید: «اسلام بر پنج پایه

بنیاد شده است: شهادتین و قرینتین»

»

به پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم گفته شد: مقصود شما از «شهادتین» (دو شهادت) را می دانیم، اما قرینتین (دو چیز قرینه) کدام اند؟

ص: 6

پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم فرمود:

"نماز" - "زکات" که هیچ یک بدون دیگری پذیرفته نیست و "روزه" و "حج" خانه خدا برای هر کس که بدان راهی دارد. (استطاعت دارد) و پایان بخش آنها "ولایت" است که خداوند نازل کرد:

«الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا»

«امروز دین شما را کامل کردم؛ و نعمت خود را بر شما تمام نمودم؛ و دین اسلام را برایتان پسندیدم».

این آیه در روز عید غدیر خم نازل شد و ولایت علی علیه السلام برای چندمین بار از

جانب خداوند اعلام گردید. امام علی علیه السلام درباره قرآن فرمود:

این، کتابِ خاموشِ خداست و من، سخنگویِ اویم. پس به کتاب گویای خداوندی (امام علی علیه السلام) دست آویزید و حکم کردن به کتاب صامت خدا را وانهدید؛ چرا که

ص: 7

مجلس چهارم

امام علیه السلام: وما الحيلة؟ «زرنگی چیست»؟

پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم: ترک الحيلة «ترک زرنگی»

در مرحله چهارم، امام علی علیه السلام از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم پرسیدند حيله چیست و پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند حيله به ترک حيله است.

حيله در فارسی به معنی مکر و فریب و نیرنگ آمده است ولی بنظر می رسد معنی

صحیح تر این کلمه در این حدیث شریف به زبان فارسی کلمه "زرنگی" است.

سؤال می شود زرنگی چیست؟ و جواب این است که زرنگی واقعی (مردم عاقل و دین دار) ترک زرنگی است. این کلمه در زبان عامیانه «مرد رندی» است و برخی عوام به آن "خر مرد رندی" می گویند، یعنی زرنگی که در حقیقت زرنگی نیست و

ص: 8

در نهایت به زیان فردی است که می خواهد با حيله و نیرنگ زرنگی کند. با نگاهی به رفتارهای روزانه مردم شهر و جامعه خودمان در می یابیم که اکثر گرفتاریهای امروز ما از همین زرنگیها نشأت میگیرد، زرنگی در ترافیک، زرنگی در خرید و فروش، زرنگی در روابط اجتماعی و... که همه منجر به بد اخلاقیهای فراوان و البته بسیاری پروندههای دادگستری میگردد.

بنابراین سعی کنیم به فرمایش پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم عمل کنیم و دست از زرنگی (مرد رندی) برداریم، تا جامعه روی آرامش و آسایش ببیند. (متأسفانه باید گفت این نقطه ضعف در قشر بازاری ما ظهور و بروز بیشتری دارد و اهل تجارت باید در رفتار خودشان دقت بیشتری کنند!)

مجلس پنجم

امام علیه السلام: و ما عَلَيَّ؟ «بر من چه واجب است»؟

ص: 9

پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم: طاعةُ الله و طاعةُ رَسولِهِ

«اطاعت خداوند و اطاعت فرستاده او (پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم)»

»

امام علی می فرماید: «خداوند پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم را برای رحمت بر شما و پاک ساختن اعمالتان و آرامش خانه هایتان و بردن ننگتان و اصلاح حالتان و اطاعت از خدا و رسول او، [به عنوان] نگهبان و رحمت برای شما فرستاد.

به او گوش فرا دهید و فرمانش را رعایت کنید. آنچه را حلال کرده، حلال شمارید و آنچه را حرام کرده، حرام دانید(1)»

مجلس ششم

امام علیه السلام: وکیف أدعو الله تعالی؟ «چگونه خداوند متعال را بخوانم»؟

پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم: بالصّدق و الیقین «از روی صداقت و یقین خدا را بخوان»

صداقت بنیادی ترین اصل در پندار و گفتار و رفتار امام علی علیه السلام است.

ص: 10

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: علی بن ابی طالب علیه السلام، در اسلام آوردن، پیش قدم ترین امت من و در دانش، پر دانش ترین و در دینداری، صحیح ترین و در "یقین"، با یقین ترین و در بردباری، کامل ترین و در بخشش، دست و دل بازترین، و در دلیری پُر دل ترین آنان است (1).

امام علیه السلام در مورد یقین خویش میفرماید: لَوْ كُشِفَ الْغِطَاءُ مَا ازْدَدْتُ يَقِينًا (2).

اگر پرده بر افتد، چیزی بر یقین من افزوده نخواهد شد.

و باز فرمود: مَا شَكَّكَ فِي الْحَقِّ مُذْ أَرَيْتُهُ (3).

از زمانی که حق به من نمایان شده، هرگز در آن، تردید نکرده ام.

مجلس هفتم

امام علیه السلام: و ماذا أسأل الله تعالى؟ « از خداوند متعال چه چیزی بخواهم »؟

پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم: العافية « از خداوند سلامت (دین و دنیا) بخواه »

ص: 11

1- دانشنامه ج 9 ص 427

2- دانشنامه ج 9 ص 428

3- دانشنامه ج 9 ص 428

امام علی علیه السلام میفرماید: «بدانید که یکی از بلاها فقر و تنگدستی است و بدتر از آن بیماری جسم است و از آن بدتر بیماری قلب (فساد اخلاق و انحراف عقیدتی) می باشد و بدانید که تقوای قلب به دلیل صحت بدن است. (1)»

مجلس هشتم

امام علیه السلام: و ماذا أصنع لِنجاةِ نفسي؟ «برای نجات خود چه کار کنم»؟

پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم: كُلْ حَلالاً، وَقُلْ صِدْقاً «حلال بخور و راست بگو»

امام علیه السلام می فرماید: الْإِيْمَانُ أَنْ تُؤْتِرَ الصِّدْقَ حَيْثُ يَضُرُّكَ عَلَى الْكُذِبِ حَيْثُ يَنْفَعُكَ (2).

ایمان آن است که راست گویی را در آن جا که به زیان توست، بر دروغ گویی در

آن جا که به سود توست مقدم داری.

و باز فرمود: الصِّدْقُ رَأْسُ الْإِيْمَانِ وَزِينَةُ الْإِنْسَانِ (3).

صداقت (راستی) سرِ ایمان، و زیور انسان است. امام صادق علیه السلام می فرماید:

ص: 12

1- نهج البلاغه حکمت 388

2- نهج البلاغه حکمت 458

3- غرر الحکم ح 1993

از راستی بهتر، گوینده آن است و از کار خوب، خوبتر، کننده آن است.

امام علی علیه السلام می فرماید: **مَنْ اَكْتَسَبَ حَرَامًا اِحْتَقَبَ آثَامًا(1)**.

کسی که از کسب خود، حرامی به دست آورد، برای خود گناهانی را ذخیره کرده است.

و باز فرمود:

بشس الطَّعام الحرام(2) غذای حرام، بد غذایی است.

مجلس نهم

امام علیه السلام: و ما السَّورور؟ «شادی چیست»؟

پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم: الْجَنَّةُ «بهشت (بالاترین شادیهاست)»

امام علی علیه السلام فرمود: أَلْجَنَّةُ دَاوُ الْأَمَانِ(3). بهشت، خانه امن و امان است.

و باز فرمود: اگر به ناچار باید به چیزی رغبت کنید و دل بندید، پس بیاید در

بهشتی رغبت کنید که پهنای آن آسمانها و زمین است(4).

ص: 13

1- غرر الحکم ج 1 ص 230

2- غرر الحکم ج 1 ص 239

3- غرر الحکم ج 1 ص 191

4- غرر الحکم ج 1 ص 192

امام علیه السلام: وما الرَّاحَةُ؟ «آسایش و راحتی چیست»؟

پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم: لقاء الله تعالى «دیدار خداوند متعال»

امام علی علیه السلام فرمود: لا مُرِيحَ كَالْمَوْتِ (1) «هیچ آرام بخشی همچون مرگ نیست»

(برای آنها که خود را برای دیدار خداوند آماده کرده اند) و باز فرمود:

مَوْتُ وَحَيٌّ خَيْرٌ مِنْ عَيْشٍ شَقِيٍّ (2) «مرگ شتابان، به از زندگی با بدبختی است».

و باز فرمود:

خود را خوش و خرم دارید و به آسانی به سوی مرگ گام بردارید (3).

فَلَمَّا فَزَعَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ مِنْ جَوَابِ أَسْئَلَةٍ عَلَيَّ نُسِخَ حُكْمُ وَجوبِ الصَّدَقَةِ (4). هنگامی که پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم از پاسخ گفتن به پرسش های علی علیه السلام فارغ شد، حکم و جوب صدقه، نسخ (برداشته) شد.

ص: 14

1- غرر الحکم بخش مرگ

2- غرر الحکم بخش مرگ

3- غرر الحکم بخش مرگ

4- دانشنامه ج 10 ص 350 به نقل از فرائد السمطين ج 1 ص 359

و آیه شماره 13 سوره مجادله نازل شد.

آیا ترسیدید فقیر شوید که از دادن صدقات قبل از نجوا خودداری کردید؟!

اکنون که این کار را نکردید و خداوند توبه شما را پذیرفت، نماز را برپا دارید و زکات را ادا کنید و خدا و پیامبرش را اطاعت نمایید و (بدانید) خداوند از آنچه انجام می دهید با خبر است!

ص: 15

هنگامی که امیرالمؤمنین علی علیه السلام به [مسند] خلافت نشست و مردم با وی بیعت کردند، در حالی که عمامه پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم را بر سر نهاده و ردای او را پوشیده و نعلین او را به پا کرده بود و شمشیرش را حمایل ساخته بود، (وارد مسجد پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم شد،) بالای منبر رفت و بر پله سوم جای پیامبر نشست. آن گاه، انگشتانش را در هم فرو برد و بر شکمش نهاد و فرمود:

«يا مَعْشَرَ النَّاسِ سَلُونِي قَبْلَ أَنْ تَقْدُونِي»

«ای مردم پیش از آن که مرا از دست بدهید، از من بپرسید.»

این، صندوقچه دانش است. این لعاب دهان پیامبر خداست. این (علم) چیزی است که پیامبر خدا، ذره ذره در کام من نهاد. از من بپرسید؛ چرا که دانش گذشتگان و آیندگان، نزد من است. سوگند به خدا، اگر جایگاهی برایم بگذارند و

آن بنشینم، برای توراتیان به توراتشان فتوا خواهم داد.

به گونه ای که تورات به سخن آید و گوید:

علی، راست گفت و دروغ نگفت و به آنچه خدا، در من نازل کرد، برایتان فتوا داد.

و برای انجیلیان به آنچه در انجیلشان است، فتوا خواهم داد.

به گونه ای که انجیل به سخن آید و گوید:

علی، راست گفت و دروغ نگفت و به آنچه خدا، در من نازل کرد، برایتان فتوا داد.

و برای اهل قرآن به قرآنشان فتوا خواهم داد. به گونه ای که قرآن به سخن آید و گوید: علی، راست گفت و دروغ نگفت و به آنچه خدا، در من نازل کرد، برایتان فتوا داد. شما شب و روز، قرآن می خوانید. آیا کسی از شما هست که بداند در آن، چه نازل شده است؟ و اگر این آیه در قرآن نبود، شما را از آنچه بود و آنچه خواهد شد و آنچه تا روز قیامت است، خبرتان می دادم و آن آیه این است:

«يَمْحُوا اللَّهُ مَا يَشَاءُ وَيُثَبِّتُ وَعِنْدَهُ أُمُّ الْكِتَابِ» سوره رعد آیه 39

«خدا، آنچه را بخواهد، محو می کند یا باقی می گذارد، و اصل کتاب، نزد اوست»

آن گاه فرمود: «سَلُونِي قَبْلَ أَنْ تَقْفِدُونِي»

پیش از آن که مرا از دست بدهید، از من بپرسید.

سوگند به آن که دانه را شکافت و انسان را آفرید، اگر از تک تک آیه های قرآن بپرسید که در شب نازل شده است و یا در روز، مگّی است و یا مدنی، در سفر نازل شده یا در حَضْر، ناسخ است یا منسوخ، محکم است یا متشابه، و تأویلش یا تنزیلش چیست، به شما خبر خواهم داد».

مردی که به وی دُعَلِب می گفتند، و تیز زبان بود و در سخنرانی بلیغ و بسیار بی باک بود، برخاست و گفت: پسر ابو طالب، به بلندی دشواری پا نهاده است!

امروز با پرسشی از او، وی را در پیش شما شرمنده خواهم ساخت!

ص: 18

و آنگاه پرسید: ای امیر مؤمنان! آیا پروردگارت را دیده ای؟

فرمود: «وای بر تو، ای ذُعلب! من کسی نیستم که پروردگاری را که ندیده ام، پرستش کنم».

پرسید: چگونه او را دیدی؟ برایمان توصیف کن.

فرمود: «وای بر تو! دیده ها با نگاه کردن، او را نمی بینند؛ بلکه دل ها با حقیقتِ ایمان، او را در می یابند. وای بر تو، ای ذُعلب! پروردگار من به مسافت، حرکت، سکون و قیام (به مفهوم ایستادن)، و آمدن و رفتن، توصیف نمی شود. لطافتش بسیار است و به لطف، توصیف نمی گردد. عظمتش گسترده است و به عظمت، توصیف نمی شود. کبریایش بزرگ است و به کبر، توصیف نمی گردد».

شُکوهش فراوان است و به خشونت، توصیف نمی شود. بسیار مهربان است و به دل نازکی توصیف نمی گردد. مؤمن است، اما نه به عبادت درک کننده است، نه به

ص: 19

جستجو کردن. گوینده است، نه به لفظ. او در اشیاست، نه با عجبین شدن، و برون از اشیاست، نه به شکل دوگانگی، و برتر از همه چیزهاست، چنان که گفته نمی شود

چیزی فوق اوست. پیش بر هر چیز است و گفته نمی شود چیزی پیش از اوست. درون اشیاست، اما نه چون داخل شدن چیزی در چیز دیگر، برون از اشیاست، اما نه چون برون شدن چیزی از چیزی».

ذعلب، سر به زیر افکند و گفت:

سوگند به خدا، هرگز چنین پاسخی نشنیده بودم و سوگند به خدا که دیگر چنین پرسشی نخواهم کرد

آن گاه علی علیه السلام فرمود: «سلونی قبل أن تفقدونی»

«پیش از آن که مرا از دست بدهید، از من پرسید»

"اشعث بن قیس" برخاست و گفت:

ص: 20

ای امیر مؤمنان! چه طور از مجوسیان جزیه گرفته می شود، حال آن که کتابی بر ایشان نازل نشده و پیامبری بر ایشان فرستاده نشده است؟ فرمود:

«نه، ای اشعث! خداوند بر آنان کتابی فرو فرستاد و پیامبری بر ایشان برانگیخت تا آن که برایشان پادشاهی پیدا شد که شبی در حال مستی، دخترش را خواست و با وی ازدواج کرد. چون صبح شد، مردمش خبر آن را شنیدند و جلو خانه اش گرد آمدند و گفتند: ای پادشاه! دین ما را آلوده ساختی و آن را از بین بردی.»

بیرون بیا تا تو را پاک سازیم و حدّ بر تو جاری کنیم.

وی به آنان گفت: گرد آید و سخن مرا گوش کنید. اگر برای من چاره ای برای رهایی از آنچه بدان دست یازیدم، وجود دارد، چه بهتر، و اگر نه، هر چه می خواهید، انجام دهید. آنان گرد آمدند و او گفت: آیا می دانید که خداوند، آفریده ای بزرگوارتر از پدرمان آدم و مادرمان حوا نیافریده است؟

ص: 21

گفتند: آری، ای پادشاه!

گفت: آیا چنین نیست که وی دخترانش را با پسرانش و پسرانش را با دخترانش عقد

ازدواج بست؟

گفتند: چرا! دین، همین است. و بر آن، توافق کردند و در نتیجه، خداوند، آنچه از دانش در سینه هایشان بود، از بین برد و کتاب را از بینشان برداشت. بنا بر این، آنان کافرند و بدون حساب، وارد جهنم می شوند، و منافقان، از آنان بدحال ترند».

اشعث گفت: سوگند به خدا، چنین پاسخی نشنیده بودم. سوگند به خدا، دیگر در

پی چنین پرسش هایی نخواهم رفت.

آن گاه علی علیه السلام فرمود: «سَلُونِي قَبْلَ أَنْ تَفْقِدُونِي»

«پیش از آن که مرا از دست بدهید، از من پرسید»

مردی از آخر مسجد، در حالی که بر عصایش تکیه زده بود، برخاست و از لابه لای

ص: 22

مردم، راه افتاد تا به علی علیه السلام نزدیک شد و آن گاه گفت: ای امیر مؤمنان! مرا بر کاری راهنمایی کن که هر گاه آن را انجام دادم، خداوند، مرا از آتش نجات دهد.

به وی فرمود:

«ای مرد! بشنو و بفهم و یقین کن. دنیا با سه شخص، پابرجاست:

دانشمند گوینده ای که طبق دانشش عمل می کند، و ثروتمندی که در مالش به اهل دین، بخل نمی ورزد، و نیازمند شکیبا.

هر گاه دانشمند، دانش خود را کتمان کند و توانگر، بخل ورزد و نیازمند، شکیبایی نکند، بیچارگی و بدبختی فرا خواهد رسید و در این هنگام، عارفان به خدا در می یابند که دنیا به گذشته خود باز گشته است؛ یعنی پس از ایمان، به کفر روی آورده است.

ای پرسشگر! مبادا فراوانی مسجد ها و جماعت های مردمی که تن هایشان گرد آمده،

ص: 23

اما دل هایشان پراکنده است، تو را فریب دهد! ای پرسشگر! مردم، سه گروه اند:

زاهد، شکیا و شیدا.

اما زاهد، آن کسی است که به آنچه از دنیا به وی رسیده، خوشحال نمی گردد و

چیزی از دنیا که از دستش بیرون شده، غمگینش نمی سازد.

و اما شکیا، با آن که به دل آرزوی دنیا دارد، ولی هنگامی که چیزی از آن را فرا چنگ آورد، از آن، روی بر می گرداند؛ چون پایان بد آن را می داند.

و اما شیدای دنیا اهمیت نمی دهد که دنیا را از راه حلال به دست آورده است یا حرام

وی پرسید: ای امیر مؤمنان! علامت مؤمن در چنان روزگاری چیست؟

فرمود: «بنگرد به آنچه خداوند بر وی واجب کرده، و آن را انجام دهد و بنگرد به آنچه خداوند با آن مخالفت کرده است و از آن، دوری گزیند، گرچه دوست

صمیمی اش باشد». گفت: سوگند به خدا که راست گفتی، ای امیر مؤمنان!

ص: 24

آن گاه، آن مرد، غیبت زد و مردم او را ندیدند. اهل مسجد، جستجو کردند؛ ولی او را نیافتند.

امام علی علیه السلام روی منبر، لبخندی زد و فرمود:

در پی که می گردید؟ این، برادرم خضر علیه السلام بود». آن گاه فرمود:

«سَلُونِي قَبْلَ أَنْ تَقْدُونِي»

پیش از آن که مرا از دست بدهید، از من بپرسید»

هیچ کس برنخواست. سپس امام علیه السلام حمد و ثنای خدای گفت و درود بر پیامبرش فرستاد و به حسن الله فرمود: «ای حسن! برخیز و بر منبر شو و سخنی بگو تا پس از من، قریش، تورا جاهل نپندارند و نگویند که حسن بن علی، چیزی نمی داند» حسن علیه السلام گفت: «آپدرم! چه طور بر منبر روم و سخن بگوییم، حال آن که شما در بین مردم هستی، می شنوی و می بینی؟».

ص: 25

امام علی علیه السلام فرمود:

پدر و مادرم به فدای تو! به گونه ای خود را از تو پوشیده می دارم و گوش میکنم و می بینم که تو مرا نبینی».

امام حسن علیه السلام به منبر رفت و به سپاس های رسا و والا، خدا را سپاس گفت و کوتاه و گذرا بر پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و خاندانش درود فرستاد و فرمود:

«ای مردم از جدم پیامبر خدا شنیدم که می فرمود: «من شهر دانشم و علی، دروازه آن است، و آیا جز از راه دروازه، وارد شهر می شوند؟» و آن گاه، از منبر فرود آمد. حضرت علی علیه السلام به طرفش دوید و او را گرفت و به سینه اش چسباند. و آن گاه به حسین علیه السلام فرمود: «برخیز و به منبر برو و سخنی بگو که پس از من، قریش، تو را جاهل نپندارند و نگویند که حسین بن علی، چیزی نمی داند. اما کلام تو باید در راستای سخنان برادرت باشد».

ص: 26

امام حسین علیه السلام به منبر رفت و سپاس و ثنای خدا گفت و درودی کوتاه به پیامبرش فرستاد و آن گاه فرمود:

«ای مردم! از جدم پیامبر خدا شنیدم که می فرمود: علی، شهر هدایت است. هر کس بدان در آید، رستگار می گردد، و هر کس از آن روی گرداند، نابود می گردد.»

امام علی به طرف او رفت و وی را به سینه چسباند و او را بوسید و آنگاه فرمود: ای مردم! گواهی دهید که این دو، دردانه های پیامبر خدا و امانت های اویند که پیش من به امانت گذاشته بود و من آن دو را پیش شما به امانت می نهم.

ای مردم پیامبر خدا، درباره این دو، از شما خواهد پرسید(1).

«حسن و حسین علیهما السلام»

ص: 27

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: خداوند به من پنج چیز، و به علی علیه السلام، پنج چیز داد.

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم به ابن عباس: خداوند، پنج چیز به من داد و به علی نیز پنج چیز داد: به من جوامع سخن و به علی، جوامع دانش داد. من را پیامبر و علی را وصی قرار داد. به من کوثر و به علی، [چشمه] سلسبیل داد. به من وحی داد و به علی، الهام. مرا به معراج برد و در های آسمان برای او گشوده شد و هر آنچه را که من دیدم، او دید و هر آنچه را من نگاه کردم، نگاه کرد.

[آن گاه فرمود:] ای ابن عباس! هر کس مخالف علی بود، هرگز پشتیبان او نباش و دوست او نباش. سوگند به آن که به حق مرا برانگیخت، هیچ کس با او مخالفت کند، جز آن که خدا نعمت هایی را که به او داده، تغییر خواهد داد و پیش از آن که او را وارد دوزخ کند، خلقت [سیمایش] را در هم خواهد ریخت.

ای ابن عباس! درباره علی تردید مکن؛ چون تردید در او [شخص را] از ایمان، بیرون

میکنند و موجب جاودانگی در دوزخ می گردد.

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: ای علی! من شهر حکمتم و تو دروازه آنی و به شهر، جز از راه دروازه آن، در نمی آیند. آن که می پندارد مرا دوست می دارد در حالی که با تو دشمنی می کند، دروغ می گوید؛ چون تو از منی و من از توام. گوشت تو از گوشت من و خون تو از خون من است. روح تو از روح من، و نهان تو از نهان من، و آشکار تو از آشکار من است.

تو پیشوای امتم و جانشین من پس از منی. آنکه تو را پیروی کرد، سعادتمند شد و آن که تو را نافرمانی کرد، بدبخت شد.

آن که تو را دوست داشت، سود برد و آن که تو را دشمن داشت، زیان دید. آن که همراه تو شد، رستگار گشت، و آن که از تو جدا شد، هلاک گشت. مثل تو و مثل پیشوایان از بین فرزندان پس از من، همچون کشتی نوح است.

ص: 29

آن که به آن کشتی نشست، نجات یافت، و آن که از آن بازماند، غرق شد.

مثل شما، همچون مثل ستارگان است. تا روز قیامت، هرگاه ستاره ای غروب کند، ستاره ای دیگر طلوع می کند.

•

ص: 30

پاورقی ها

۱. تفسیر نمونه ج ۲۳ ص ۴۵۸ به نقل از مجمع البیان ج ۹ ص ۲۵۲ و بسیاری از تفاسیر دیگر ذیل آیه ۱۲ و ۱۳ سوره مجادله ۳
۲. غررالحکم ج ۶۲۲۷ ۳. غررالحکم ج ۵۸۰۸ ۴. نهج البلاغه نامه ۵۳ ۵. سوره مانده آیه ۳
۶. دانشنامه ج ۸ ص ۲۹۱ ۷. دانشنامه ج ۱۱ ص ۳۸۹ ۸. دانشنامه ج ۹ ص ۴۲۷ ۹. دانشنامه ج ۹ ص ۴۲۸
۱۰. دانشنامه ج ۹ ص ۴۲۸ ۱۱. نهج البلاغه حکمت ۳۸۸ ۱۲. نهج البلاغه حکمت ۴۵۸
۱۳. غررالحکم ج ۱۹۹۳ ۱۴. غررالحکم ج ۱ ص ۲۴۰ ۱۵. غررالحکم ج ۱ ص ۲۳۹
۱۶. غررالحکم ج ۱ ص ۱۹۱ ۱۷. غررالحکم ج ۱ ص ۱۹۲ ۱۸، ۱۹، ۲۰. غرر الحکم بخش مرگ
۲۱. دانشنامه ج ۱۰ ص ۳۵۰ به نقل از فراند السمطین ج ۱ ص ۳۵۹
۲۲. دانشنامه ج ۱۱ ص ۴۳۱

مقام داده خدا بی شمار مسجد را *** که خوانده خانه پروردگار مسجد را
عطا کند چو به هر خشت آن، نعیم بهشت *** خدا کند که بسازم 1000 مسجد را
به امر حضرت حق، ابتدای هجرتِ خویش *** بنا نمود، پیمبر، دیوار مسجد را را
یکی فُبا و یکی در مدینه تا اصحاب *** کنند بهر، نماز اختیار مسجد را
بسی سفارش مسجد نمود با امت *** که پُر کنند به لیل و نهار مسجد را
ز قاب عکس شهیدان، تمام اهل محل *** نموده اند چنان لاله زار مسجد را
روایت است که حق می دهد جنان به کسی *** که گشت خادم و خدمت گزار مسجد را
به هر زمان و مکان، مؤمنین حق باور *** بنا کنند به شهر و دیار مسجد را
بنا اگر بشود اُسَسَ علی التَّقوی *** خدا به لطف کند پایدار مسجد را
مبر به غیر خدا نام هیچکس در آن *** که کرده خانه خود انحصار مسجد را
چهل برابر منزل ثواب خواهد داشت *** بر آن کسی که کند اختیار مسجد را
تو هم برادر مؤمن به پنج وقت نماز *** بده ز طاعت خود اعتبار مسجد را
وضو بگیر و قدم نه در آن که صاحب دار *** نموده سفرهٔ پرهیزگار مسجد را
بر اتحادِ مسلمان شود بنا و نه *** خراب کرده پیمبر ضرار مسجد را

سید مهدی طباطبائی بهمن 1399

خیریه امیر مؤمنان علیه السلام عمران مناطق محروم

بحمد الله در طرح ساخت 1001 مسجد روستائی تاکنون موفق شده بیش از 720 باب از این مساجد را بسازد. تمامی بودجه این طرح از طرف خانمها و آقایان، مؤمنان مخلص خدا باور تأمین شده است.

شما هم میتوانید این توفیق را کسب کنید و بصورت فردی یا جمعی، خانوادگی یا با دوستان همفکر در یک اداره یا شرکت و ... برای خود یک مسجد در دنیا و یک کاخ در بهشت بسازید.

بحمد الله امروز این بستر فراهم شده و توفیق از آنهایی است که از این سفره گسترده برای فردای خویش توشه بگیرند.

آدرس : خیابان کاوه، خیابان شهید دکتر باهنر، کوچه 11، ساختمان خیرین مسجدساز

سایت : Masjed1001.ir

تلفن : 3-333451001 (031)

شماره حساب : 305800012805

شماره کارت : 5892107044034315 بانک سپه

شماره شبا بانک سپه : IR370150000000305800012805

ص: 33

بسمه تعالی

جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

با اموال و جان های خود، در راه خدا جهاد نمایید، این برای شما بهتر است اگر بدانید.

(توبه : 41)

چند سالی است که مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه موفق به تولید نرم‌افزارهای تلفن همراه، کتاب‌خانه‌های دیجیتالی و عرضه آن به صورت رایگان شده است. این مرکز کاملاً مردمی بوده و با هدایا و نذورات و موقوفات و تخصیص سهم مبارك امام علیه السلام پشتیبانی می‌شود. برای خدمت رسانی بیشتر شما هم می‌توانید در هر کجا که هستید به جمع افراد خیراندیش مرکز بپیوندید.

آیا می‌دانید هر پولی لایق خرج شدن در راه اهل بیت علیهم السلام نیست؟

و هر شخصی این توفیق را نخواهد داشت؟

به شما تبریک می‌گوییم.

شماره کارت :

6104-3388-0008-7732

شماره حساب بانک ملت :

9586839652

شماره حساب شبا :

IR390120020000009586839652

به نام : (موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه)

مبالغ هدیه خود را واریز نمایید.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک 129/34 - طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: 03134490125

دفتر تهران: 021 - 88318722

بازرگانی و فروش: 09132000109

امور کاربران: 09132000109

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

